

PARLAMENTUL ROMÂNIEI CAMERA DEPUTAȚILOR SENATUL

LEGEA-CADRU Nr. 195/2006

a descentralizării

M.Of. nr. 453 din 25.5.2006

CAPITOLUL I

Definiții și principii generale

Art. 1

Prezenta lege stabilește principiile, regulile și cadrul instituțional care reglementează procesul de descentralizare administrativă și financiară.

Art. 2

În înțelesul prezentei legi, termenii și expresiile de mai jos au următoarele accepțiuni:

a) arie geografică a beneficiarilor – aria geografică de domiciliu a majorității beneficiarilor unui serviciu public descentralizat într-o perioadă de timp dată;

b) capacitate administrativă – ansamblul resurselor materiale, instituționale și umane de care dispune o unitate administrativ-teritorială, precum și acțiunile pe care le desfășoară aceasta pentru exercitarea competențelor stabilite prin lege. Capacitatea administrativă se evaluează și se stabilește în condițiile legii;

c) competență – ansamblul atribuțiilor stabilite de Constituție și de legile care conferă autorităților administrative drepturi și obligații de a duce în nume propriu, în realizarea puterii publice și sub propria responsabilitate, o activitate de natură administrativă;

d) competențe delegate – competențele atribuite prin lege autorităților administrației publice locale, împreună cu resursele financiare corespunzătoare, de către autoritățile publice centrale, pentru a le exercita în numele și în limitele stabilite de către acestea;

e) competențe exclusive – competențele atribuite prin lege autorităților administrației publice locale de realizarea cărora acestea sunt responsabile. Autoritățile administrației publice locale au dreptul de decizie și dispun de resursele și mijloacele necesare îndeplinirii competențelor, cu respectarea normelor, criteriilor și standardelor stabilite de lege;

f) competențe partajate – competențele exercitate de către autoritățile administrației publice locale, împreună cu alte niveluri ale administrației publice (județean sau central), cu o separare clară a finanțării și a puterii de decizie pentru fiecare responsabil în parte;

g) cotă defalcată din unele venituri ale bugetului de stat – procentul stabilit din unele venituri ale bugetului de stat care se alocă bugetelor locale;

h) criteriu al ariei geografice a beneficiarilor în descentralizarea competențelor – criteriul potrivit căruia descentralizarea competențelor privind furnizarea unui serviciu public se face către acel nivel al administrației publice locale care corespunde cel mai bine ariei geografice a beneficiarilor;

i) criteriu al economiilor de scară în descentralizarea competențelor – criteriul potrivit căruia transferul competențelor privind furnizarea unui serviciu public se face către acel nivel al administrației publice locale care poate obține economii de scară;

j) deconcentrare – redistribuirea de competențe administrative și financiare de către ministere și celelalte organe de specialitate ale administrației publice centrale către propriile structuri de specialitate din teritoriu;

k) delegare – exercitarea de către autoritățile administrației publice locale sau de către alte instituții publice a unor competențe în numele unei autorități a administrației publice centrale, în limitele stabilite de către aceasta;

l) descentralizare – transferul de competență administrativă și financiară de la nivelul administrației publice centrale la nivelul administrației publice locale sau către sectorul privat;

m) echilibrare orizontală a bugetelor locale – transferul de resurse financiare din unele venituri ale bugetului de stat către bugetele locale pentru acoperirea diferențelor de capacitate financiară dintre unitățile administrativ-teritoriale;

n) echilibrare verticală a bugetelor locale – transferul de resurse financiare din unele venituri ale bugetului de stat către bugetele locale pentru completarea sau asigurarea în totalitate, după caz, a necesarului de finanțare pentru furnizarea serviciilor publice și de utilitate publică descentralizate;

o) economie de scară – reducerea costului unitar al unui serviciu public pe măsura creșterii volumului producției acestuia și, implicit, al numărului de beneficiari;

p) standarde de calitate – indicatorii de calitate care trebuie realizați de autoritățile administrației publice locale în furnizarea unui serviciu public și de utilitate publică;

q)standarde de cost – costurile normative utilizate pentru determinarea cuantumului resurselor alocate bugetelor locale în vederea furnizării unui serviciu public și de utilitate publică la un anumit nivel de calitate;

r)sume defalcate din unele venituri ale bugetului de stat – sumele alocate unităților administrativ-teritoriale din unele venituri ale bugetului de stat. În funcție de autonomia exercitată de autoritățile administrației publice locale în utilizarea lor, acestea se împart în sume defalcate pentru echilibrarea bugetelor locale, respectiv sume defalcate cu destinație specială;

s)transparență a actului decizional – asigurarea accesului deplin al cetățenilor și al altor factori interesați la informațiile privind procesul de elaborare și implementare a deciziilor autorităților administrației publice, inclusiv în ceea ce privește procesul de colectare a veniturilor și execuția conturilor autorităților administrației publice locale la toate nivelurile.

Art. 3

Principiile pe baza cărora se desfășoară procesul de descentralizare sunt următoarele:

a) principiul subsidiarității, care constă în exercitarea competențelor de către autoritatea administrației publice locale situată la nivelul administrativ cel mai apropiat de cetățean și care dispune de capacitate administrativă necesară;

b) principiul asigurării resurselor corespunzătoare competențelor transferate;

c) principiul responsabilității autorităților administrației publice locale în raport cu competențele ce le revin, care impune obligativitatea realizării standardelor de calitate în furnizarea serviciilor publice și de utilitate publică;

d) principiul asigurării unui proces de descentralizare stabil, predictibil, bazat pe criterii și reguli obiective, care să nu constrângă activitatea autorităților administrației publice locale sau să limiteze autonomia locală financiară;

e) principiul echității, care implică asigurarea accesului tuturor cetățenilor la serviciile publice și de utilitate publică;

f) principiul constrângerii bugetare, care interzice utilizarea de către autoritățile administrației publice centrale a transferurilor speciale sau a subvențiilor pentru acoperirea deficitelor finale ale bugetelor locale.

CAPITOLUL II

Regulile procesului de descentralizare

SECȚIUNEA 1

Reguli generale

Art. 4

Guvernul, ministerele și celelalte organe de specialitate ale administrației publice centrale transferă competențe pe care le exercită în prezent autorităților administrației publice locale de la nivelul județelor, comunelor sau orașelor, după caz, respectând principiul subsidiarității și următoarele criterii:

a) economiile de scară;

b) aria geografică a beneficiarilor.

Art. 5

(1) Transferul competențelor este fundamentat pe analize de impact și realizat pe baza unor metodologii specifice și a unor sisteme de indicatori de monitorizare, elaborate de către ministere și celelalte organe de specialitate ale administrației publice centrale, în colaborare cu Ministerul Administrației și Internelor și structurile asociative ale autorităților administrației publice locale.

(2) Ministerele și celelalte organe de specialitate ale administrației publice centrale, în colaborare cu Ministerul Administrației și Internelor și structurile asociative ale autorităților administrației publice locale, organizează faze pilot în vederea testării și evaluării impactului soluțiilor propuse pentru descentralizarea competențelor pe care le exercită în prezent.

Art. 6

(1) Transferul de competențe se face concomitent cu asigurarea resurselor necesare exercitării acestora. Exercițarea competențelor se face numai după transmiterea resurselor financiare necesare.

(2) Finanțarea competențelor delegate este asigurată în totalitate de către administrația publică centrală.

Art. 7

În furnizarea serviciilor publice descentralizate, autoritățile administrației publice locale sunt obligate să îndeplinească standardele de calitate, în condițiile legii.

Art. 8

Etapele transferului de competențe sunt următoarele:

- a) Guvernul, ministerele și celelalte organe de specialitate ale administrației publice centrale elaborează strategiile privind transferul competențelor către autoritățile administrației publice locale și proiectele de acte normative pentru punerea în aplicare a acestora;
- b) Guvernul, ministerele și celelalte organe de specialitate ale administrației publice centrale identifică resursele necesare și costurile integrale aferente competențelor care sunt transferate, precum și sursele bugetare pe baza cărora sunt finanțate. Resursele astfel identificate sunt transferate autorităților administrației publice locale, în condițiile legii;
- c) Guvernul, ministerele și celelalte organe de specialitate ale administrației publice centrale asigură, în colaborare cu structurile asociative ale autorităților administrației publice locale, corelarea pe termen lung între responsabilitățile transferate și resursele aferente, astfel încât să acopere variațiile de cost în furnizarea serviciilor publice și de utilitate publică descentralizate.

SECȚIUNEA a 2-a

Standardele de cost și de calitate în furnizarea serviciilor publice și de utilitate publică descentralizate

Art. 9

- (1) Guvernul, ministerele și celelalte organe de specialitate ale administrației publice centrale stabilesc standarde de cost pentru finanțarea unor servicii publice și de utilitate publică descentralizate și standarde de calitate aferente asigurării furnizării acestora de către autoritățile administrației publice locale.
- (2) Ministerele și celelalte organe de specialitate ale administrației publice centrale au obligația să actualizeze periodic standardele de cost și de calitate pentru serviciile publice și de utilitate publică descentralizate, prevăzute la alin. (1). Actualizarea standardelor de cost și de calitate se face în colaborare cu Ministerul Administrației și Internelor și structurile asociative ale autorităților administrației publice locale.
- (3) Standardele de cost și de calitate se aprobă prin hotărâre a Guvernului, la propunerea ministerelor sau a celorlalte organe de specialitate ale administrației publice centrale și cu avizul Ministerului Administrației și Internelor. Hotărârile Guvernului privind actualizarea periodică a standardelor de cost și de calitate stau la baza determinării și alocării sumelor defalcate din unele venituri ale bugetului de stat.
- (4) Autoritățile administrației publice locale sunt responsabile pentru îndeplinirea standardelor de calitate și de cost în furnizarea serviciilor publice și de utilitate publică descentralizate.

SECȚIUNEA a 3-a

Capacitatea administrativă

Art. 10

- (1) În cadrul proceselor de transfer al competențelor către autoritățile administrației publice locale de la nivelul comunelor și orașelor, ministerele sau organele de specialitate ale administrației publice centrale pot clasifica unitățile administrativ-teritoriale în două categorii, în funcție de capacitatea administrativă a acestora:
- a) categoria I, din care fac parte unitățile administrativ-teritoriale care au capacitatea administrativă necesară realizării competențelor transferate. Autoritățile administrației publice locale din cadrul acestor unități administrativ-teritoriale pot exercita pe deplin și imediat competențele transferate, în condiții de eficiență;
- b) categoria a II-a, din care fac parte unitățile administrativ-teritoriale care nu au capacitatea administrativă necesară realizării competențelor transferate. Autoritățile administrației publice locale din cadrul acestor unități administrativ-teritoriale nu pot exercita competențele transferate în condiții de eficiență.
- (2) Autoritățile administrației publice locale din unitățile administrativ-teritoriale care fac parte din categoria a II-a sunt excluse de la transferul competențelor până în momentul realizării capacității administrative necesare exercitării lor, în condițiile legii.
- (3) Evaluarea capacității administrative a unității administrativ-teritoriale se face conform normelor metodologice de aplicare a prezentei legi.

Art. 11

În condițiile prevăzute la art. 10 alin. (1), ministerele, respectiv celelalte organe de specialitate ale administrației publice centrale, după caz, împreună cu Ministerul Administrației și Internelor și structurile asociative ale autorităților administrației publice locale, stabilesc, în cadrul legislației sectoriale aferente, criteriile de evaluare a capacității administrative, încadrarea unităților administrativ-teritoriale în cele două categorii, precum și condițiile în care se realizează transferul de competențe.

Art. 12

- (1) În situațiile în care ministerele, respectiv organele de specialitate ale administrației publice centrale, după caz, împreună cu Ministerul Administrației și Internelor, constată lipsa capacității administrative a unei unități administrativ-teritoriale pentru exercitarea în condiții de eficiență a competențelor transferate, competențele

respective se transferă autorităților administrației publice locale de la nivelul județului pe a cărui rază se află unitatea administrativ-teritorială în cauză, în condițiile art. 8.

(2) Transferul competențelor prevăzute la alin. (1) către autoritățile administrației publice locale de la nivelul județului se realizează pe perioadă determinată, până în momentul realizării capacității administrative necesare a unității administrativ-teritoriale în cauză.

(3) Constatarea realizării capacității administrative a unităților administrativ-teritoriale prevăzute la alin. (2) se face de către ministerele, respectiv organele de specialitate ale administrației publice centrale, după caz, împreună cu Ministerul Administrației și Internelor.

Art. 13

În vederea exercitării competențelor în condiții de eficiență, unitățile administrativ-teritoriale se pot organiza în asociații de dezvoltare intercomunitară, în condițiile Legii administrației publice locale nr. 215/2001, cu modificările și completările ulterioare.

CAPITOLUL III

Cadrul instituțional al procesului de descentralizare

Art. 14

Ministerul Administrației și Internelor avizează, potrivit legii, inițiativele și proiectele de acte normative privind descentralizarea administrativă și financiară, elaborate de ministere, respectiv de celelalte organe de specialitate ale administrației publice centrale.

Art. 15

(1) Ministerul Administrației și Internelor sprijină fundamentarea și implementarea politicii de descentralizare a Guvernului prin:

- a) elaborarea strategiei și a politicilor generale de descentralizare;
- b) coordonarea tehnică și monitorizarea procesului de descentralizare;
- c) elaborarea politicii de descentralizare financiară și fiscală, în colaborare cu Ministerul Finanțelor Publice;
- d) furnizarea de expertiză și asistență tehnică de specialitate ministerelor și celorlalte organe de specialitate ale administrației publice centrale, în vederea elaborării și implementării strategiilor de descentralizare sectorială;
- e) colectarea și gestionarea, în colaborare cu Ministerul Finanțelor Publice, cu ministerele și celelalte organe de specialitate ale administrației publice centrale, cu autoritățile administrației publice locale, precum și cu alte autorități și instituții publice, a datelor statistice necesare fundamentării și estimării impactului politicilor de descentralizare;
- f) elaborarea, analizarea și actualizarea, în colaborare cu ministerele, celelalte organe de specialitate ale administrației publice centrale și structurile asociative ale autorităților administrației publice locale, a standardelor de cost și de calitate corespunzătoare anumitor servicii publice și de utilitate publică descentralizate;
- g) monitorizarea îndeplinirii de către autoritățile administrației publice locale a standardelor de calitate în furnizarea serviciilor publice și de utilitate publică descentralizate.

Art. 16

(1) Ministerul Administrației și Internelor gestionează programe naționale de dezvoltare adresate unităților administrativ-teritoriale, în vederea stimulării asocierii acestora, în condițiile Legii nr. 215/2001, cu modificările și completările ulterioare, precum și a creșterii capacității administrative a acestora.

(2) Programele naționale de dezvoltare sunt finanțate anual din bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Administrației și Internelor.

Art. 17

Comitetul pentru finanțe publice locale, constituit în condițiile legii finanțelor publice locale, structură de tip partenerial, fără personalitate juridică, are rol consultativ în elaborarea și implementarea politicilor de descentralizare financiară și fiscală.

Art. 18

(1) Pentru coordonarea generală a procesului de descentralizare se înființează Comitetul tehnic interministerial pentru descentralizare, condus de ministrul administrației și internelor, în calitate de coordonator al reformei administrației publice.

(2) La nivelul ministerelor și al celorlalte organe de specialitate ale administrației publice centrale se constituie grupuri de lucru pentru descentralizarea competențelor.

(3) Modul de organizare, funcționare și atribuțiile structurilor tehnice prevăzute la alin. (1) și (2) se stabilesc prin normele metodologice de aplicare a prezentei legi.

(4) Ministerul Administrației și Internelor și Ministerul Finanțelor Publice, prin structurile de specialitate, asigură împreună secretariatul tehnic al Comitetului tehnic interministerial pentru descentralizare și al Comitetului pentru finanțe publice locale.

CAPITOLUL IV

Competențele autorităților administrației publice locale

Art. 19

În vederea asigurării serviciilor publice de interes local, autoritățile administrației publice locale exercită, în condițiile legii, competențe exclusive, competențe partajate și competențe delegate.

SECȚIUNEA 1

Competențe exclusive

Art. 20

Autoritățile administrației publice locale, în exercitarea competențelor exclusive, au dreptul de decizie și dispun de resursele și mijloacele necesare realizării acestora, cu respectarea normelor legale în vigoare.

Art. 21

Autoritățile administrației publice locale de la nivelul comunelor și orașelor exercită competențe exclusive privind:

- a) administrarea domeniului public și privat al comunei sau orașului;
- b) administrarea infrastructurii de transport rutier de interes local;
- c) administrarea instituțiilor de cultură de interes local;
- d) administrarea unităților sanitare publice de interes local;
- e) amenajarea teritoriului și urbanism;
- f) alimentarea cu apă;
- g) canalizarea și epurarea apelor uzate și pluviale;
- h) iluminatul public;
- i) salubritatea;
- j) serviciile de asistență socială cu caracter primar pentru protecția copilului și pentru persoane vârstnice;
- k) serviciile de asistență socială cu caracter primar și specializate pentru victimele violenței în familie;
- l) transportul public local de călători;
- m) alte competențe stabilite potrivit legii.

Art. 22

Autoritățile administrației publice locale de la nivelul județului exercită competențe exclusive privind:

- a) administrarea aeroporturilor de interes local;
- b) administrarea domeniului public și privat al județului;
- c) administrarea instituțiilor de cultură de interes județean;
- d) administrarea unităților sanitare publice de interes județean;
- e) serviciile de asistență socială cu caracter primar și specializate pentru victimele violenței în familie;
- f) serviciile de asistență socială specializate pentru persoanele vârstnice;
- g) alte competențe stabilite potrivit legii.

SECȚIUNEA a 2-a

Competențe partajate

Art. 23

(1) În exercitarea competențelor partajate, autoritățile administrației publice locale de la nivelul comunelor și orașelor colaborează cu autoritățile administrației publice de la nivel central sau județean, după caz, în condițiile stabilite prin lege.

(2) În exercitarea competențelor partajate, autoritățile administrației publice locale de la nivelul județului colaborează cu autoritățile administrației publice de la nivel central, în condițiile stabilite prin lege.

Art. 24

Autoritățile administrației publice locale de la nivelul comunelor și orașelor exercită competențe partajate cu autoritățile administrației publice centrale privind:

- a) alimentarea cu energie termică produsă în sistem centralizat;
- b) construirea de locuințe sociale și pentru tineret;
- c) învățământul preuniversitar de stat, cu excepția învățământului special;
- d) ordinea și siguranța publică;
- e) acordarea unor ajutoare sociale persoanelor aflate în dificultate;
- f) prevenirea și gestionarea situațiilor de urgență la nivel local;
- g) serviciile de asistență medico-socială adresate persoanelor cu probleme sociale;
- h) serviciile de asistență socială cu caracter primar pentru persoane cu dizabilități;
- i) serviciile publice comunitare pentru evidența persoanelor;
- j) administrarea infrastructurii de transport rutier de interes local la nivelul comunelor;
- k) alte competențe stabilite potrivit legii.

Art. 25

Autoritățile administrației publice de la nivelul comunelor și orașelor exercită competențe partajate cu autoritățile administrației publice de la nivelul județelor, în cazul furnizării unor servicii de utilități publice prin intermediul operatorilor regionali.

Art. 26

Autoritățile administrației publice de la nivelul județelor exercită competențe partajate cu autoritățile de la nivelul administrației publice centrale privind:

- a) administrarea infrastructurii de transport rutier de interes județean;
- b) învățământul special;
- c) serviciile de asistență medico-socială adresate persoanelor cu probleme sociale;
- d) serviciile de asistență socială cu caracter primar și specializate pentru protecția copilului;
- e) serviciile de asistență socială specializate pentru persoane cu dizabilități;
- f) serviciile publice comunitare pentru evidența persoanelor;
- g) alte competențe stabilite potrivit legii.

SECȚIUNEA a 3-a

Competențe delegate

Art. 27

Autoritățile administrației publice locale exercită competențe delegate de către autoritățile administrației publice centrale privind plata unor alocații și a unor indemnizații pentru copii și adulți cu dizabilități.

Art. 28

Autoritățile administrației publice locale exercită și alte competențe, potrivit legii.

CAPITOLUL V

Finanțarea autorităților administrației publice locale

Art. 29

Bugetele locale ale autorităților administrației publice locale au în componență o secțiune de funcționare și una de dezvoltare, în condițiile legii.

Art. 30

- (1) În vederea asigurării echilibrării verticale și orizontale a bugetelor locale, unităților administrativ-teritoriale, din unele venituri ale bugetului de stat, le sunt alocate sume defalcate cu destinație specială, respectiv cote și sume defalcate pentru echilibrarea bugetelor locale.
- (2) Structura și criteriile de alocare a cotelor și sumelor defalcate pentru echilibrarea bugetelor locale se stabilesc prin legea finanțelor publice locale.
- (3) Cuantumul sumelor defalcate pentru echilibrarea bugetelor locale este stabilit prin legea bugetului de stat.
- (4) Cuantumul, structura și criteriile de alocare a sumelor defalcate cu destinație specială sunt stabilite în condițiile legii bugetului de stat.

Art. 31

Ministerul Finanțelor Publice și serviciile publice deconcentrate ale acestuia asigură accesul necondiționat al autorităților administrației publice locale și centrale, precum și al altor factori interesați la informațiile privind procesele de alocare a resurselor bugetare prevăzute la art. 30 alin. (2).

CAPITOLUL VI

Dispoziții tranzitorii și finale

Art. 32

În termen de 120 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Ministerul Administrației și Internelor, împreună cu ministerele și celelalte organe de specialitate ale administrației publice centrale, propune Guvernului termene limită pentru elaborarea strategiei generale de descentralizare, a strategiilor sectoriale de descentralizare și a standardelor de cost și calitate în furnizarea serviciilor publice și de utilitate publică descentralizate.

Art. 33

Ministerul Administrației și Internelor prezintă anual Guvernului spre informare un raport privind stadiul derulării procesului de descentralizare.

Art. 34

În termen de 180 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Ministerul Administrației și Internelor elaborează normele metodologice de aplicare a acesteia, care se aprobă prin hotărâre a Guvernului.

Art. 35

La data intrării în vigoare a prezentei legi, se abrogă Legea-cadru privind descentralizarea nr. 339/2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 668 din 26 iulie 2004, precum și orice alte dispoziții contrare.

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (1) din Constituția României, republicată.

PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR

BOGDAN OLTEANU

p. PREȘEDINTELE SENATULUI,

RADU MIRCEA BERCEANU